

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای عالی برنامه‌ریزی

مشخصات کلی برنامه و سرفصل دروس
دوره کارشناسی ارشد علوم قرآنی

در دو رشته:

۱- تفسیر قرآن مجید

۲- علوم قرآن

گروه علوم انسانی

مصوب جلسه ۳۳۶ (فوق العاده) شورای سرپرستان مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۲۳
در ادامه جلسه ۴۱۴ شورای عالی برنامه‌ریزی

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد علوم قرآنی

گروه: علوم انسانی
رشته: علوم قرآنی در ۲ رشته: ۱ - تفسیر قرآن مجید ۲ - علوم قرآن
دوره: کارشناسی ارشد
کد رشته:

شورای عالی برنامه‌ریزی در جلسه ۳۳۶ (فوق‌العاده) شورای سرپرستان مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۲۳ که در ادامه جلسه ۴۱۴ شورای عالی برنامه‌ریزی تشکیل شد براساس طرح پیشنهادی گروه علوم انسانی برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد علوم قرآنی را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) به شرح پیوست تصویب کرد و مقرر می‌دارد:

ماده ۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد علوم قرآنی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند، لازم‌الاجرا است.
الف: دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اداره می‌شوند.

ب: مؤسساتی که با اجازه رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و براساس قوانین، تأسیس می‌شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه‌ریزی می‌باشند.

ج: مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می‌شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده ۲) این برنامه از تاریخ ۱۳۸۰/۱۰/۲۳ برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند لازم‌الاجرا است.

ماده ۳) مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد علوم قرآنی با سه فصل مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس برای اجرا به معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ابلاغ می‌شود.

رای صادره جلسه ۳۳۶ (فوق العاده) شورای سرپرستان مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۲۳،
(ادامه جلسه ۴۱۴ شورای عالی برنامه ریزی)
در خصوص برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد علوم قرآنی

۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد علوم قرآنی در ۲ رشته: ۱ - تفسیر
قرآن مجید ۲ - علوم قرآن که از طرف گروه علوم انسانی پیشنهاد شده بود، با
اکثریت آراء به تصویب رسید.
۲) این برنامه از تاریخ تصویب قابل اجرا است

رای صادره جلسه ۳۳۶ (فوق العاده) شورای سرپرستان مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۲۳، در خصوص
برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد علوم قرآنی صحیح است، به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر مصطفی معین

وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

رونوشت: به معاونت محترم آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
خواهشمند است به واحدهای مجری ابلاغ فرمایید.

دکتر سید محمد کاظم نائینی
دبیر شورای عالی برنامه ریزی

فصل اول

مشخصات کلی

بیتالی

فصل اول

مشخصات کلی

۱ - مقدمه :

دوره کارشناسی ارشد علوم قرآنی در ۲ رشته ۱ - تفسیر قرآن مجید ۲ - علوم قرآن‌هاز دوره های تحصیلی الهیات و معارف اسلامی است که منحصرأ در زمینه تفسیر قرآن مجید و علوم و معارف قرآن کریم و ترویج و نشر فرهنگ قرآنی به فعالیت آموزشی و پژوهشی در سطح تحصیلات تکمیلی به تربیت محقق و متخصص در حوزه تفسیر و علوم قرآنی می پردازد .

با توجه به چالشها و نزاعهای اندیشه‌ای جدید در حوزه تفسیر و علوم قرآن و نیاز به پژوهش ، تبیع و تحقیق عمیق و استوار بر قواعد علمی محکم ؛ دانشکده علوم قرآنی می کوشد تا در پرتو تاسیس دوره کارشناسی ارشد که مطالعات تکمیلی حوزه های نامبرده می باشد ، به نیازهای فوق پاسخ گفته و بسترهای مناسب را با فراهم نمودن امکانات و رویکردهای تحقیقی ، پژوهشی و دانشی ایجاد نماید .

۲ - اهداف و ضرورت ها:

- ۱ - فقدان رشته های تخصصی تفسیر و علوم قرآن محض در دانشگاهها جهت تدوین رهیافت های جدید علمی در رویارویی با چالشهای موجود .
- ۲ - گسترش دوره تکمیلی مطالعات و تحقیقات در حوزه های تخصصی تفسیر و علوم قرآن محض .
- ۳ - تربیت مدرسان محقق و توانمند جهت تدریس در دانشگاهها ، موسسات آموزش عالی و حوزه های علمیه .
- ۴ - تربیت پژوهشگران و محققان جهت انجام تحقیقات بنیادین با توجه به نیازها و مستلزومات عصر جدید در حوزه های فوق .
- ۵ - تاکید بر پژوهش و تحقیق در حوزه هایی همچون جامعیت قرآن و انتظارات بشر ، جهانشمولی قرآن و سعادت آفرینی آن ، بررسی شبهات جدید در خصوص وحی و متون مقدس ، بررسی رهیافت های جدید در حوزه های تفسیر و علوم قرآن ، بررسی تحقیقات اندیشمندان معاصر و مستشرقین در خصوص همانندی و ناهمانندی قوانین و احکام الهی در کتب مقدس ، بررسی رویکردهای ترجمه قرآن و نقد آن و بالاخره پاسخ گوئی قرآن در حوزه های مختلف اخلاقی ، تربیتی ، اجتماعی و اقتصادی ، سیاسی و فرهنگی به نیازهای بشر .

۳- تعداد واحدهای درسی :

واحدهای درسی دوره کارشناسی ارشد رشته تفسیر قرآن کریم و علوم قرآن شامل ۲۸ واحد اصلی و ۴ واحد پایان نامه جمعاً ۳۲ واحد و ۱۸ واحد دروس پیشنهادی برای هر رشته تنظیم شده است .

۴- شرایط گزینش دانشجوی :

۱- داشتن مدرک کارشناسی

تبصره : مدارک حوزوی هم‌تراز با کارشناسی که مورد تأیید آموزش عالی باشد ، پذیرفته می شود .

۲- اشتغال به درس خارج حوزه در رشته های مربوط با مدرک مرکز مدیریت حوزه علمیه قم .

۳- قبول شدن در آزمون سراسری در رشته های کارشناسی ارشد تفسیر قرآن کریم و علوم قرآن .

تبصره : پذیرش نهائی منوط به قبولی در مصاحبه علمی خواهد بود که توسط دانشکده انجام میشود .

۵- مواد و ضرائب آزمون :

دانشجویان دوره کارشناسی ارشد علوم قرآنی از طریق آزمون سراسری ، از بین داوطلبان فارغ التحصیل دوره کارشناسی و بر اساس شرایط عمومی گزینش دانشجو ، و ضوابط اختصاصی دانشکده علوم قرآنی پذیرفته میشوند .

مواد و ضرائب امتحانی به شرح زیر است :

ادبیات فارسی	با ضریب ۳
ادبیات عرب	با ضریب ۴
تفسیر	با ضریب ۴
علوم قرآن	با ضریب ۴
زبان تخصصی انگلیسی	با ضریب ۲
فقه	با ضریب ۲

فصل دوم

برنامه و جدول دروس

دروس پیشنهادی کارشناسی ارشد رشته تفسیر قرآن کریم و علوم قرآن

پیشنهاد یا زمان ارائه درس	ساعت			تعداد واحد	نوع درس	نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع				
-	۳۲	۱۶	۴۸	۲	نظری و عملی	روش تحقیق	۱
-	-	۳۲	۳۲	۲	نظری	کلام جدید	۲
-	۳۲	۱۶	۴۸	۲	نظری و عملی	کامپیوتر	۳
-	-	۳۲	۳۲	۲	نظری	مبانی علم سیاست	۴
-	-	۳۲	۳۲	۲	نظری	مبانی جامعه شناسی	۵
-	-	۳۲	۳۲	۲	نظری	مبانی روانشناسی و علوم تربیتی	۶
-	۲۴	۲۴	۴۸	۳	نظری و عملی	زبان تخصصی انگلیسی	۷
-	۲۴	۲۴	۴۸	۳	نظری و عملی	زبان تخصصی عربی	۸

۱ - رشته تفسیر قرآن مجید

الف : جدول دروس تخصصی دوره کارشناسی ارشد رشته تفسیر قرآن

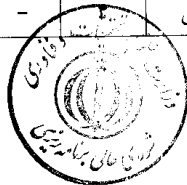
کد درس	نام درس	نوع درس	تعداد واحد	ساعت			پیشنیاز یا زمان ارائه درس
				جمع	نظری	عملی	
۱-۱	مکاتب، مبانی و روشهای تفسیری (۱)	نظری	۲	۳۲	۳۲	-	-
۱-۲	مکاتب، مبانی و روشهای تفسیری (۲)	نظری	۲	۳۲	۳۲	-	۱-۱
۱-۳	مکاتب، مبانی و روشهای تفسیری (۳)	نظری	۲	۳۲	۳۲	-	۱-۲
۱-۴	مفردات قرآن کریم (۱)	نظری و عملی	۲	۴۸	۱۶	۳۲	-
۱-۵	مفردات قرآن کریم (۲)	نظری و عملی	۲	۴۸	۱۶	۳۲	۱-۴
۱-۶	تفسیر موضوعی (۱)	نظری	۲	۳۲	۳۲	-	-
۱-۷	تفسیر موضوعی (۲)	نظری	۲	۳۲	۳۲	-	۱-۶
۱-۸	تفسیر موضوعی (۳)	نظری	۲	۳۲	۳۲	-	۱-۷
۱-۹	تفسیر ترتیبی (۱)	نظری	۲	۳۲	۳۲	-	-
۱-۱۰	تفسیر ترتیبی (۲)	نظری	۲	۳۲	۳۲	-	۱-۹
۱-۱۱	تفسیر ترتیبی (۳)	نظری	۲	۳۲	۳۲	-	۱-۱۰
۱-۱۲	تفسیر ترتیبی (۴)	نظری	۲	۳۲	۳۲	-	۱-۱۱
۱-۱۳	بررسی تفاسیر معاصر	نظری	۲	۳۲	۳۲	-	-
۱-۱۴	بررسی تاریخ ترجمه قرآن	نظری	۲	۳۲	۳۲	-	-
۱-۱۵	پایان نامه	عملی	۴	-	-	-	-

۲ - رشته علوم قرآن

ب : جدول دروس تخصصی دوره کارشناسی ارشد رشته علوم قرآن

کد درس	نام درس	نوع درس	تعداد واحد	ساعت			پیشنیاز یا زمان ارائه درس
				جمع	نظری	عملی	
۲-۱	نقد و تحقیق در اعجاز قرآن و وجوه آن (۱)	نظری	۲	۳۲	۳۲	-	-
۲-۲	نقد و تحقیق در اعجاز قرآن و وجوه آن (۲)	نظری	۲	۳۲	۳۲	۲-۱	-
۲-۳	نقد و بررسی در باره عدم تحریف قرآن (۱)	نظری	۲	۳۲	۳۲	-	-
۲-۴	نقد و بررسی در باره عدم تحریف قرآن (۲)	نظری	۲	۳۲	۳۲	۲-۳	-
۲-۵	تاریخ تفسیر و روشهای آن (۱)	نظری	۲	۳۲	۳۲	-	-
۲-۶	تاریخ تفسیر و روشهای آن (۲)	نظری	۲	۳۲	۳۲	۲-۵	-
۲-۷	تاریخ قرآن (۱)	نظری	۲	۳۲	۳۲	-	-
۲-۸	تاریخ قرآن (۲)	نظری	۲	۳۲	۳۲	۲-۷	-
۲-۹	مطالعات خاورشناسان در باره قرآن (۱)	نظری	۲	۳۲	۳۲	-	-
۲-۱۰	مطالعات خاورشناسان در باره قرآن (۲)	نظری	۲	۳۲	۳۲	۲-۹	-
۲-۱۱	جامعیت قرآن در پاسخگویی به نیازهای فردی (اخلاقی) و اجتماعی (۱)	نظری	۲	۳۲	۳۲	-	-
۲-۱۲	جامعیت قرآن در پاسخگویی به نیازهای فردی (اخلاقی) و اجتماعی (۲)	نظری	۲	۳۲	۳۲	۲-۱۱	-
۲-۱۳	مقایسه قرآن با کتب عهدین	نظری	۲	۳۲	۳۲	-	-
۲-۱۴	محکم و متشابه	نظری	۲	۳۲	۳۲	-	-
۲-۱۵	پایان نامه	عملی	-	-	-	-	-

فصل سوم
سرفصل دروس

تخصص ۱ : رشته تفسیر قرآن مجید

کد درس : ۱ - ۱

نام و عنوان درس : مکاتب ، مبانی و روشهای تفسیری (۱)

نوع درس : نظری

تعداد واحد : ۲

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنائی با پیدایش علم تفسیر و قطور آن

سرفصل :

معنای لغوی و اصطلاحی واژه تفسیر و تأویل و تفاوت آندو تفسیر در عصر نبی اکرم (ص) و صحابه
تفسیر در عصر تابعین و پس از آن
نقد و تحقیق در باره روایات تفسیری فریقین

منبع اصلی :

التفسیر و المفسرون ، محمد حسین ذهبی توأم با نقد و خرده گیری از آن
سه مقاله در تاریخ تفسیر و نحو : دکتر سید محمد باقر حجتی

منابع فرعی :

مدخل التفسیر : آیه...لنکرانی

مناهج التفسیر جوینی

اصول التفسیر و قواعد : خالد عبدالرحمن عک

دراسات فی القرآن : سید احمد خلیل

مناهج المفسرین دکتر منیع عبدالحلیم محمود

دراسات فی التفسیر و رجاله : ابوالیقطان عطیةالهیودی

الشیعه و التفسیر : آیه...جعفر سبحانی (در مقدمه تبیان)

مذاهب التفسیر الاسلامی ، گلدزیهتر ترجمه دکتر عبدالحلیم نجار

التفسیر والمفسرون فی ثوبه القشیب : محمد هادی معرفت

تخصص ۱ : رشته تفسیر قرآن مجید

کددرس : ۱ - ۲

نام و عنوان درس : مکاتب ، مبانی و روشهای تفسیری (۲)

نوع درس : نظری

تعداد واحد : ۲

پیشنیاز : ۱ - ۱

هدف : آشنائی با روشها و مناهج تفسیری

سرفصل :

بررسی اجمالی روشهای تفسیری

تحقیقی در روش تفسیری اثری

پژوهشی در تفسیر به رأی : تفسیر عرفانی ، تفسیر کلامی ، تفسیر فلسفی ، تفسیر علمی

منبع اصلی :

جزوه تحقیقی استاد با استناد به منابع اصلی و فرعی

منابع فرعی :

همان منابع مذکور در مکاتب ، مبانی و روشهای تفسیری (۱)

به اضافه :

- المبادئ العامة لتفسير القرآن : دکتر محمد حسین علی الصغیر

- المنهج الاثری فی تفسیر القرآن الکریم ، هدی جاسم محمد ابو طبره

- نحو التفسیر العلمی للقرآن ، احمد وائلی

- العقل البشري فی تفسیر القرآن : محمد طاهر آل بشیر

- اتجاهات التفسیر فی العصر الحدیث : دکتر عبدالمجید عبدالسلام المحاسب

برنامه دوره کارشناسی ارشد

تخصص ۱: رشته تفسیر قرآن مجید

کد درس: ۱-۳

نام و عنوان درس: مکاتب، مبانی و روشهای تفسیری (۳)

نوع درس: نظری

تعداد واحد: ۲

پیشنیاز: ۱-۲

هدف: آشنائی با روشها و مناهج تفسیری

سرفصل:

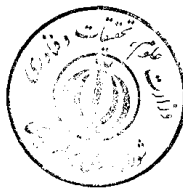
بررسی روشهای تفسیری دوره معاصر
پژوهشی در روش تفسیری قرآن به قرآن
نقد و تحقیق در روش تفسیر علمی و انگیزه های تدوین آن در دوره معاصر

منبع اصلی:

جزوه تحقیقی استاد با استفاده از منابع اصلی و فرعی

منابع فرعی:

التفسیر القرآنی للقرآن: عبدالکریم الخطیب المصری (۶ مجلد)
تحقیق در تفسیر علمی قرآن: رضایی اصفهانی (۲ مجلد)
و منابع فرعی باز آمده در روشهای تفسیری (۱)

تخصص ۱ : رشته تفسیر قرآن مجید

کد درس : ۴ - ۱

نام و عنوان درس : مفردات قرآن کریم (۱)

نوع درس : نظری و عملی

تعداد واحد : ۲

پیشنیاز : ندارد

هدف : ریشه یابی واژه های قرآن کریم و مفاهیم تفسیری آن

سرفصل :

اهمیت و جایگاه واژه شناسی قرآن
تاریخ پیدایش و سیر تحول نگارشهای مربوط به مفردات قرآن
بررسی مسئله اشتقاق
بحث و بررسی موضوعات ذیل در زبان عربی و آیات قرآن :
الفاظ مشترک ، مترادف ، متضاد

منبع اصلی :

جزوه تحقیقی استاد مبتنی بر منابع فرعی ذیل :

منابع فرعی :

المعجم ، نشأته و تطوره : دکتر سید حسین نصّار
الفروغ اللغویه ، ابو هلال عسکری
فروغ اللغات : جزایری
معجم المقاییس اللغة ، ابن فارس
مقدمه صحاح اللغة ، عبدالغفور
مقدمة نهاییة فی غریب الحدیث و الاثر : ابن اثیر
الوجوه و النظائر ، فقیه دامغانی
وجوه القرآن ، حبیبش تفلیمی
التحقیق فی کلمات القرآن ، حسن مصطفوی

تخصص ۱ : رشته تفسیر قرآن مجید

کد درس : ۵ - ۱

نام و عنوان درس : مفردات قرآن کریم (۲)

نوع درس : نظری و عملی

تعداد واحد : ۲

پیشنیاز : ۴ - ۱

هدف : ریشه یابی واژه های قرآن کریم و مفاهیم تفسیری آن

سرفصل :

بررسی لغات غریب جزء اول و جزء آخر قرآن

منبع اصلی :

بخش مربوط به اللغة مجمع البیان طبرسی

منابع فرعی :

همان منابع مذکور در مفردات (۱) به اضافه:

- المفردات فی غریب القرآن : راغب اصفهانی

- قاموس قرآن : خزائلی

- معجم القرآن : عبدالرئوف مصری

- معجم لغات قرآن : زیر نظر واعظ زاده خراسانی

- معجم البحرین : طریحی

- فقه اللغة والسر العربیه : ثعالبی

تخصص ۱ : رشته تفسیر قرآن مجید

کد درس : ۶ - ۱

نام و عنوان درس : تفسیر موضوعی (۱)

نوع درس : نظری

تعداد واحد : ۲

پیشنیاز : ندارد

هدف : استنباط مسائل و موضوعات قرآنی از رهگذر آیات مربوط

سرفصل :

- پیدایش تفسیر موضوعی و تطور آن
- آثار و فوائد تفسیر موضوعی در نیل به مراد الهی از آیات قرآن
- بررسی مباحث اخلاقی و تربیتی آن

منبع اصلی :

پیام قرآن زیر نظر ناصر مکارم شیرازی
تفسیر المیزان : علامه طباطبائی

منابع فرعی :

تفسیر موضوعی جوادی آملی - منشور جاوید - آیت اله سبحانی
التفسیر الموضوعی بین النظرية و التطبيق : دکتر صلاح عبدالفتاح الخالدی

تفسیر کشف الاسرار - میبدی

تفسیر روح البیان - اسماعیل حقی بروسوی

تفسیر قرآن الکریم - شیخ محمود شلتوت

تفسیر فی ظلال القرآن - سید قطب

تفسیر کاشف - دکتر سید محمد باقر حجتی و بی آزار شیرازی

فی التفسیر الموضوعی - دکتر مصطفی مسلم

برنامه دوره کارشناسی ارشد

تخصص ۱: رشته تفسیر قرآن مجید

کد درس: ۱-۷

نام و عنوان درس: تفسیر موضوعی (۲)

نوع درس: نظری

تعداد واحد: ۲

پیشنیاز: ۱-۶

هدف: استنباط مسائل و موضوعات قرآنی از رهگذر آیات مربوط

سرفصل:

بررسی مسائل اجتماعی قرآن:

خانواده

جامعه

منبع اصلی:

جزوه تحقیقی استاد مستند به منابع اصلی و فرعی

منابع فرعی:

همان منابع مذکور در تفسیر موضوعی (۱) به اضافه:

التفسیر المنیر - دکتر وهب الزحیلی

برنامه دوره کارشناسی ارشد

تخصص ۱ : رشته تفسیر قرآن مجید

کد درس : ۸ - ۱

نام و عنوان درس : تفسیر موضوعی (۳)

نوع درس : نظری

تعداد واحد : ۲

پیشنیاز : ۷ - ۱

هدف : استنباط مسائل و موضوعات قرآنی از رهگذر آیات مربوط

سرفصل :

بررسی اهتمام قرآن به مسائل علمی و فرهنگی

منبع اصلی :

پیام قرآن زیر نظر آیت اله مکارم شیرازی

منابع فرعی :

همان منابع مذکور در تفسیر موضوعی (۱) بعلاوه:

- صور المشرقة من وحی الاسلام - هاشم معروف حسینی
- التكامل فی الاسلام - احمد امین
- الاسلام بین العلماء و الحکام - عبدالعزیز بدوی
- تفسیر القرآن الحکیم معروف به المنار - سید محمد رشید رضا
- بین العلم و الدین
- تفسیر راهنما ، آیه... هاشمی رفسنجانی

برنامه دوره کارشناسی ارشد

تخصص ۱: رشته تفسیر قرآن مجید

کد درس: ۹-۱

نام و عنوان درس: تفسیر ترتیبی (۱)

نوع درس: نظری

تعداد واحد: ۲

پیشنیاز: ندارد

هدف: ایجاد آمادگی برای فهم و تفسیر قرآن

سرفصل:

تفسیر تحقیقی و تطبیقی بخشهایی از سوره‌های انفال و براءت

منبع اصلی:

تفسیر المیزان

منابع فرعی:

- التبیان - شیخ طوسی ، مجمع البیان - طبرسی ، مفاتیح الغیب - فخر رازی ، الکشاف زمخشری ، انوار النزیل بیضاوی ، البرهان فی تفسیر القرآن - سید هاشم بحرانی ، نور الثقلین - عبد علی بن جمعه حویزی ، التفسیر المنیر - الزحیلی
- التفسیر المعین - سید عبدالله شبر
- تفسیر نمونه - نویسندگان
- تفسیر البصائر - جویباری
- جامع البیان - طبری
- الدّر المنثور - سیوطی
- روح المعانی - سید محمود آلوسی

برنامه دوره کارشناسی ارشد

تخصص ۱: رشته تفسیر قرآن مجید

کد درس: ۱۰ - ۱

نام و عنوان درس: تفسیر ترتیبی (۲)

نوع درس: نظری

تعداد واحد: ۲

پیشنیاز: تفسیر ترتیبی (۱)

هدف: ایجاد آمادگی برای فهم و تفسیر قرآن

سرفصل:

تفسیر سوره نور و احزاب

منبع اصلی:

تفسیر المیزان - علامه طباطبائی

منابع فرعی:

همان منابع مذکور در تفسیر ترتیبی (۱)

برنامه دوره کارشناسی ارشد

تخصص ۱: رشته تفسیر قرآن مجید

کد درس: ۱۱ - ۱

نام و عنوان درس: تفسیر ترتیبی (۳)

نوع درس: نظری

تعداد واحد: ۲

پیشنیاز: تفسیر ترتیبی (۲)

هدف: ایجاد آمادگی برای فهم و تفسیر قرآن

سرفصل:

تفسیر سوره روم و عنکبوت

منبع اصلی:

تفسیر المیزان - علامه طباطبائی

منابع فرعی:

همان منابع مذکور در تفسیر ترتیبی (۱)

برنامه دوره کارشناسی ارشد

تخصص ۱: رشته تفسیر قرآن مجید

کد درس: ۱-۱۲

نام و عنوان درس: تفسیر ترتیبی (۴)

نوع درس: نظری

تعداد واحد: ۲

پیشنیاز: تفسیر ترتیبی (۳)

هدف: ایجاد آمادگی برای فهم و تفسیر قرآن

سرفصل:

تفسیر سوره اسراء (بنی اسرائیل)

منبع اصلی:

تفسیر المیزان - علامه طباطبائی

منابع فرعی:

همان منابع مذکور در تفسیر ترتیبی (۱)

برنامه دوره کارشناسی ارشد

تخصص ۱: رشته تفسیر قرآن مجید

کد درس: ۱۳ - ۱

نام و عنوان درس: بررسی تفاسیر معاصر

نوع درس: نظری

تعداد واحد: ۲

پیشنیاز: ندارد

هدف: بررسی تطبیقی و انتقادی تفاسیر معاصر

سرفصل:

در مورد تفاسیر: المیزان - المنار - فی ظلال القرآن - التفسیر المنیر - تفسیر نمونه - تفسیر راهنما - تفسیر نور آقای قرائتی
- تفسیر کاشف - فارسی و غیر آنها

منبع اصلی:

تفاسیر یاد شده فوق با استفاده از منابع مذکور در درس مکاتب، مبانی و روشهای تفسیری

برنامه دوره کارشناسی ارشد

تخصص ۱: رشته تفسیر قرآن مجید

کد درس: ۱۴ - ۱

نام و عنوان درس: بررسی تاریخ ترجمه قرآن

نوع درس: نظری

تعداد واحد: ۲

پیشنیاز: ندارد

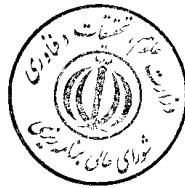
هدف: بررسی پیدایش و گسترش ترجمه قرآن

سرفصل:

- مفهوم لغوی و اصطلاحی ترجمه
- آیا ترجمه علم است یا فن و حرفه
- آغاز ترجمه به زبان فارسی
- ادله جواز ترجمه
- ادله تحریم ترجمه و رد آن
- آغاز ترجمه به زبان غیر فارسی
- شرایط ترجمه صحیح

منبع اصلی:

قرآن ناطق جلد اول

منابع فرعی:

المنار جلد نهم - بیلیو لوغرافی العالمیه لترجمات القرآن الی اللغات الاجنبیه - احسان اوغلی یا ترجمه آن (بنیاد پژوهشها)،
التمهید - آیت الله معرفت، الادلة العلمية لجواز ترجمه القرآن، مجله تخصصی ترجمان وحی - مجله مترجم

تخصص ۲ : رشته علوم قرآن

کد درس : ۱ - ۲

نام و عنوان درس : نقد و تحقیق در اعجاز قرآن و وجوه آن (۱)

نوع درس : نظری و عملی

تعداد واحد : ۲

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنائی با مسئله اعجاز قرآن و بررسی تطبیقی آراء

سرفصل :

- بررسی تاریخی به کارگیری واژه اعجاز با مفهوم مصطلح علوم قرآنی
- سیر تاریخی تدوین کتب اعجاز قرآن
- وجوه اعجاز قرآن و نقد آنها

منبع اصلی :

بخش نخست فکرة اعجاز القرآن منذ بعثة النبویه حتى عصرنا الحاضر نعیم الحمصی .

منابع فرعی :

- مفهوم الاعجاز القرآنی حتى القرن السادس - احمد جمال عمری
- اعجاز القرآن و تحلیل آماری حروف مقطعه قرآن - سید محمد تقی آیت اللهی
- اعجاز القرآن باقلانی ، اعجاز القرآن مصطفی صادق رافعی - التمهید آیت اله معرفت
- دلائل اعجاز - جرجانی ، اعجاز القرآن - احمد مختار برزه
- الاعجاز فی نظم القرآن - محمد سید شیخون

تخصص ۲: رشته علوم قرآن

کد درس: ۲-۲

نام و عنوان درس: نقد و تحقیق در اعجاز قرآن و وجوه آن (۲)

نوع درس: نظری و عملی

تعداد واحد: ۲

پیشنیاز: ۱-۲

هدف: آشنائی با مسئله اعجاز قرآن و بررسی تطبیقی آراء

سرفصل:

تحقیقی گسترده در حقیقت اعجاز و اعجاز بیانی و علمی قرآن و جز آنها

منبع اصلی:

تفسیر المیزان - ذیل آیات تحدی

منابع فرعی:

همان منابع مذکور در درس نقد و تحقیق در اعجاز قرآن و وجوه آن (۱) به اضافه:

- الاعجاز البیانی فی القرآن - بنت الشاطی یا ترجمه آن

- الاعجاز العلمی فی القرآن

- الاعجاز الطبی فی القرآن - دکتر سید جمیلی

- اعجاز در عصر کامپیوتر - رشاد خلیفه

- اعجاز عددی در قرآن - عبدالرزاق نوفل

- آفرینش های هنری در قرآن - سید قطب

تخصص ۲: رشته علوم قرآن

کد درس: ۲-۳

نام و عنوان درس: نقد و بررسی در بارة عدم تحریف قرآن (۱)

نوع درس: نظری

تعداد واحد: ۲

پیشنیاز: ندارد

هدف: بررسی ادله اثبات تحریف ناپذیری قرآن و آشنائی با آراء مختلف

سرفصل:

- مفهوم لغوی و اصطلاحی تحریف
- انواع تحریف
- منابع و ادله مدعیان تحریف و رد آنها (تحریف ناپذیری قرآن)

منبع اصلی:

بخش نخست صیانة القرآن عن التحریف - آیت اله معرفت

منابع فرعی:

- فصل الخطاب - حاجی میرزا حسین نوری، التنزیل و التحریف - احمد بن محمد سیاری، مقدمه المستدرک - حاجی نوری به قلم حاج آقا بزرگ تهرانی، البیان آیت اله خوئی، نفی تحریف من القرآن - میلانی، کتاب الحججة فی رد فصل الخطاب - هیدجی، کشف الارتیاب فی رد فصل الخطاب - مغرب تهرانی

برنامه دوره کارشناسی ارشد

تخصص ۲ : رشته علوم قرآن

کد درس : ۴ - ۲

نام و عنوان درس : نقد و بررسی در باره عدم تحریف قرآن (۲)

نوع درس : نظری

تعداد واحد : ۲

پیشنیاز : ۳ - ۲

هدف : بررسی ادله اثبات تحریف ناپذیری قرآن و آراء مختلف در آن

سرفصل :

بررسی و نقد منابع و آثار تحریف و عدم آن

منبع اصلی :

بخش دوم کتاب صيانة القرآن عن التحريف - آيت اله معرفت

منابع فرعی :

همان منابع مذکور در درس نقد و بررسی در باره عدم تحریف قرآن (۱)

تخصص ۲: رشته علوم قرآن

کد درس: ۵-۲

نام و عنوان درس: تاریخ تفسیر و روشهای آن (۱)

نوع درس: نظری

تعداد واحد: ۲

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنائی با منابع تفسیری و تطور آن
معنای لغوی و اصطلاحی واژه تفسیر و تأویل و تفاوت آندو
تفسیر در عصر نبی اکرم (ص) و صحابه
تفسیر در عصر تابعین و پس از آن

منبع اصلی:

التفسیر و المفسرون - محمد حسین ذهبی توأم با نقد و خرده گیری از آن
سه مقاله در تاریخ تفسیر و نحو - دکتر سید محمد باقر حجتی

منابع فرعی:

مدخل التفسیر آیة... لنگرانی

مناهج التفسیر جوینی

اصول التفسیر و قواعد - خالد عبدالرحمن عک

دراسات فی القرآن - سید احمد خلیل

مناهج المفسرین - دکتر منیع عبدالحلیم محمود

دراسات فی التفسیر و رجاله - ابو الیقظان عطیة الجبودی

الشیعة و التفسیر الاسلامی، گلدزیهر ترجمه دکتر عبدالحلیم نجار

التفسیر و المفسرون فی ثوبه القشيب - محمد هادی معرفت

تخصص ۲: رشته علوم قرآن

کد درس: ۶-۲

نام و عنوان درس: تاریخ تفسیر و روشهای آن (۲)

نوع درس: نظری

تعداد واحد: ۲

پیشنیاز: ۵-۲

هدف: آشنائی با مناہج تفسیری و تطور آن

سرفصل:

بررسی اجمالی روشهای تفسیری

تحقیقی در روش تفسیری اثری

پژوهشی در تفسیر به رأی: تفسیر عرفانی، تفسیر کلامی، تفسیر فلسفی، تفسیر علمی و تفسیر قرآن به قرآن

منبع اصلی:

جزوه تحقیقی استاد با استناد به منابع اصلی و فرعی

منابع فرعی:

همان منابع مذکور در مکاتب، مبانی و روشهای تفسیری (۱) به اضافه:

- المبادئ العامة لتفسير القرآن: دکتر محمد حسین علی الصغیر

- المنهج الاثري في تفسير القرآن الكريم، هدی جاسم محمد ابوطبره

- نحو التفسير العلمي للقرآن، احمد وائلی

- العقل البشري في تفسير القرآن: محمد طاهر آل بشیر

- اتجاهات التفسير في العصر الحديث: دکتر عبدالمجید عبدالسلام المحاسب

تخصص ۲ : رشته علوم قرآن

کد درس : ۷ - ۲

نام و عنوان درس : تاریخ قرآن (۱)

نوع درس : نظری

تعداد واحد : ۲

پیشنیاز : ندارد

هدف : آشنائی با سرگذشت جمع و تدوین قرآن

سرفصل :

- سیری در آغاز تاریخ قرآن و تطور آن
- عناوین و اسامی قرآن
- مفهوم آیه
- مفهوم سوره
- راههای شناخت سور مکی و مدنی

منبع اصلی :

تاریخ قرآن - دکتر سید محمد باقر حجتی - تاریخ قرآن آیت اله معرفت

منابع فرعی :

تاریخ القرآن - دروزه - تاریخ قرآن رامیار - تاریخ القرآن - دکتر محمد حسین علی الصغیر - تاریخ القرآن دکتر عبدالصبور شاهین

الموسوعة القرآنیة - ابراهیم آبیاری

تاریخ القرآن و غرائب رسمه - محمد طاهر کردی مکی

تاریخ القرآن مستخرج از المیزان

تاریخ القرآن - اشیققر

تخصص ۲: رشته علوم قرآن

کد درس: ۸-۲

نام و عنوان درس: تاریخ قرآن (۲)

نوع درس: نظری

تعداد واحد: ۲

پیشنیاز: تاریخ قرآن (۱)

هدف: آشنائی با سرگذشت جمع و تدوین قرآن

سرفصل:

- توقیفی یا اجتهادی بودن ترتیب آیات و سور
- گذری بر مسائل مربوط به قرآات قرآن
- قراء سبعه و عوامل اختلاف آنها در قرائت
- بحثی راجع به نزول قرآن بر هفت حرف
- جمع قرآن در زمان حیات رسول گرامی اسلام (ص)
- جمع قرآن توسط امام علی علیه السلام
- جمع قرآن در زمان ابوبکر
- بحث و کاوشی در باره واژه مصحف و بکارگیری آن در باره قرآن
- جمع قرآن در دوره عثمان
- رسم الخط قرآن و کیفیت تطور آن

منبع اصلی:

همان منابع مذکور در درس تاریخ قرآن (۱)

منابع فرعی:

همان منابع مذکور در درس تاریخ قرآن (۱) به اضافه جلد ۸۲ و ۹۰ بحارالانوار مجلسی - صحاح سته - مقدمه تفسیر صافی

تخصص ۲ : رشته علوم قرآن

کد درس : ۹ - ۲

نام و عنوان درس : مطالعات خاور شناسان در باره قرآن (۱)

نوع درس : نظری

تعداد واحد : ۲

پیشنیاز : ندارد

هدف : بررسی و نقد تطبیقی مطالعات قرآنی مستشرقین

سرفصل :

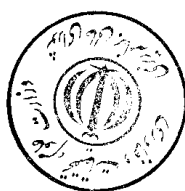
- مفهوم استشراق
- مطالعات دانشمندان غربی در باره قرآن و تاریخ آن
- کوششهای نولدکه در تاریخ قرآن و نقد آن توسط دیگر مستشرقان
- نگارش کشف الایات برای قرآن توسط فلوگل
- بررسی آثار غربیها در باره تاریخ قرآن

منبع اصلی :

المستشرقون و دراسات القرآنیة - محمد حسین علی الصغیر

منابع فرعی :

- المستشرقون - عقیلی در سه مجلد
- موسوعة المستشرقین - عبدالرحمان بدوی
- مجله تخصصی ترجمان وحی
- آراء المستشرقین فی القرآن و تفسیره - ابراهیم رضوان

تخصص ۲: رشته علوم قرآن

کد درس: ۱۰-۲

نام و عنوان درس: مطالعات خاورشناسان در باره قرآن (۲)

نوع درس: نظری

تعداد واحد: ۲

پیشنیاز: ۹-۲

هدف: بررسی و نقد تطبیقی مطالعات قرآنی مستشرقین

سرفصل:

- مقایسه تطبیقی ترجمه های غربی با تفاسیر مسلمین
- نقد مطالب کتاب مذاهب التفسیر الاسلامیه
- بحث و کاوشی در باره مقدمه قرآن بلاشر

منبع اصلی:

جزوه تحقیقی استاد مستند به منابع اصلی و فرعی مذکور در درس مطالعات خاورشناسان در باره قرآن (۱)

منابع فرعی:

همان منابع مذکور در درس مطالعات خاورشناسان در باره قرآن (۲)

به علاوه:

- مقدمه القرآن - بلاشر ترجمه گیلانی
- در آستانه قرآن - ترجمه رامیار
- ترجمه مقدمه بلاشر

تخصص ۲ : رشته علوم قرآن

کد درس : ۱۱ - ۲

نام و عنوان درس : جامعیت قرآن در پاسخگویی به نیازهای فردی (اخلاقی) و اجتماعی (۱)

نوع درس : نظری

تعداد واحد : ۲

پیشنیاز : ندارد

هدف : بررسی تحقیقی وجوه جامعیت قرآن در پاسخگویی به انتظارات و نیازها

سرفصل :

بررسی فطری بودن قوانین و احکام قرآن

بررسی ادله جامعیت قرآن و نقد آن

پاسخگویی قرآن به نیازهای مادی و دنیایی بشر

تامین نیازهای روحی و معنوی بشر از رهگذر رهنمودهای قرآن کریم

منبع اصلی :

پیام قرآن ، زیر نظر آیت ا... مکارم شیرازی

منابع فرعی :

خطوات علی طریق الاسلام ، محمد حسین فضل الله

صور مشرقه من وحی الاسلام ، هاشم معروف حسنی

ده گفتار شهید مطهری

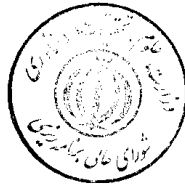
اسلام از دیدگاه دانشمندان غرب : نصرالله نیک آیین

تمدن اسلام و غرب : گوستاو لوبون

میراث اسلام

میراث ایران

ذیل آیات مربوط به جامعیت قرآن در تفسیر المیزان

تخصص ۲: رشته علوم قرآن

کد درس: ۱۲-۲

نام و عنوان درس: جامعیت قرآن در پاسخگویی به نیازهای فردی (اخلاقی) و اجتماعی (۲)

نوع درس: نظری

تعداد واحد: ۲

پیشنیاز: ۱۱-۲

هدف: بررسی تحقیقی وجوه جامعیت قرآن در پاسخگویی به انتظارات و نیازها

سرفصل:

- پاسخگویی قرآن به نیازهای اجتماعی
- بررسی آیات مربوط به خانواده، جامعه، روابط انسانی، قوانین اجتماعی، قواعد و آسیب‌های اجتماعی
- جهانشمولی دعوت قرآن
- روابط مسلمین با پیروان ادیان دیگر از نظر قرآن
- حقوق بشر، عدالت، آزادی و حق در قرآن

منبع اصلی:

جزوه تحقیقی استاد با استناد به منابع مرجع

منابع فرعی:

منابع مذکور در جامعیت قرآن (۱)

به اضافه

- بخشهای مربوط به تفسیر المیزان؛ آثار شهید مطهری - تفسیر المنار، تفسیر فی ضلال القرآن، تفسیر قرآن کریم: شلتوت - نظام الاسرة، تحدید النسل، ابو اعلاء مؤدودی

تخصص ۲: رشته علوم قرآن

کد درس: ۱۳ - ۲

نام و عنوان درس: مقایسه قرآن با کتب عهدین

نوع درس: نظری

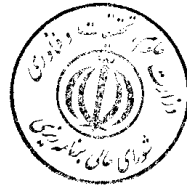
تعداد واحد: ۲

پیشنیاز: ندارد

هدف: بررسی تطبیقی تلاشهای تفسیری عهدین با تفاسیر قرآن

سرفصل:

- روش شناسی تفسیر کتب مقدس
- پدیده وحی نزد متکلمان غربی
- بررسی تاریخچه اجمالی اهم تفاسیر عهدین
- بررسی کتاب تلمود
- بررسی تطبیقی سرگذشت انبیاء در قرآن و عهدین
- بررسی کاستیهای موجود در عهدین در مقایسه قرآن

منبع اصلی:

جزوه تحقیقی استاد مبتنی بر منابع ذیل:

- قرآن کریم و عهدین
- التوحید و النبوه و القرآن فی حوار المسيحيته و الاسلام: دکتر سید محمد الشاهد
- قاموس کتاب مقدس
- تاریخ جامع ادیان - جان ناس، درآمدی بر کاوش در تاریخ ادیان - دکتر حجتی (دفتر نشر)
- القرآن و التوراة این یتفقان و این یفترقان - حسن الباشا

تخصص ۲: رشته علوم قرآن

کد درس: ۱۴ - ۲

نام و عنوان درس: محکم و متشابه

نوع درس: نظری

تعداد واحد: ۲

پیشنیاز: ندارد

هدف: بررسی تحقیقی و تطبیقی آراء مفسران در باره محکم و متشابه

سرفصل:

- مفهوم لغوی و اصطلاحی محکم و متشابه
- اقوال گوناگون در معنای اصطلاحی محکم و متشابه
- بررسی بحثهای گسترده علامه طباطبائی در المیزان ذیل آیه ۷ سوره آل عمران
- بررسی دیدگاه مفسران معاصر در مورد محکم و متشابه
- بررسی محکم و متشابه از دیدگاه عرفاء و متصوفه

منبع اصلی:

تفسیر المیزان علامه طباطبائی

منابع فرعی:

مجمع البیان طبرسی ذیل آیه ۷ سوره آل عمران - الاتقان سیوطی - البرهان - زرکشی تحقیق مرعشلی ، البیان آیت اله خوئی ، التمهید آیت اله معرفت ، تفسیر منسوب به محی الدین ابن عربی ، لطایف الاشارات فی حقایق العبارات ابوالقاسم قشیری ، بیان السعاده فی مقامات العباد ذیل آیه فوق - سلطان محمد گنابادی ، حقایق التفسیر - ابو عبدالرحمن سلمی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی

بسم تعالی

تاریخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۵

شماره ۱۱۳/۲۶۴۲

دستورالعمل اجرایی موضوع کاهش سقف واحدهای درسی
دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد
مصوب جلسه ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۳

- ۱- گروه‌های برنامه ریزی موظفند حداکثر ظرف مدت ۶ ماه برنامه‌های مصوب مربوط به خود را بازنگری کرده و سقف واحدها را تا حد مجاز کاهش دهند.
- ۲- برنامه‌های اصلاح شده از تاریخ ابلاغ، برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند لازم الاجرا است.
- ۳- دانشجویان شاغل به تحصیل می‌توانند براساس سقف تعیین شده در برنامه جدید، به تشخیص گروه آموزشی مؤسسه ذی ربط و با رعایت شرایط زیر فارغ التحصیل شوند:
 - ۳-۱: واحدهای درسی الزامی دوره را اعم از عمومی، پایه، اصلی و تخصصی تا سقف مجاز در برنامه جدید، گذرانده باشند.
 - ۳-۲: برای رشته‌هایی که هنوز برنامه جدید آنها ابلاغ نشده است، سقف واحدها در دوره کارشناسی برای رشته‌های فنی و مهندسی ۱۴۰ واحد و برای سایر رشته‌ها ۱۲۵ واحد برای دوره کارشناسی ارشد ۲۲ واحد است.
 - ۳-۳: آن دسته از دانشجویانی که در جدول بند ۳-۱ قرار نمی‌گیرند یعنی تعداد واحدهای گذرانده شده آنها کمتر از حد مجاز است، می‌توانند از نیمسال تحصیلی بعد کمبود واحدهای درسی خود را تا سقف تعیین شده برابر برنامه جدید بگذرانند، در این صورت:
 - الف: کلیه واحدهای گذرانده شده قبلی دانشجویان، حتی اگر در برنامه جدید حذف شده باشد، پذیرفته می‌شود.
 - ب: در سبانی در برنامه جدید با تعداد واحد کمتر یا بیشتر عرضه شده‌اند و دانشجویان در سبهارا قبلاً گذرانده است، براساس همان تعداد واحد گذرانده شده از وی پذیرفته می‌شود و نیازی به گذراندن واحدهای اضافی برای آن دروس را ندارد.
 - ج: گذراندن دروس سبانی از برنامه قدیم که در برنامه جدید حذف شده است، برای دانشجویانی که آن دروس را نگذرانده‌اند الزامی نیست.
 - د: برای فراغت از تحصیل در دوره‌های کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی ارشد پیوسته گذراندن کایه دروس عمومی (مصوب جلسه ۲۸۲ مورخ ۱۳۷۲/۶/۲۰ شورای عالی برنامه ریزی) الزامی است.

مقرر شد جلسه ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی، مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۳ در مورد دستورالعمل اجرایی کاهش سقف واحدهای درسی دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد صحیح است جهت اجرا ابلاغ شود.

دکتر سیدمحمدرضا چاشمی کلیه‌ایکاتی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت: معاونت محترم وزارت فرهنگ و آموزش عالی و

معاونت محترم آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و
رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی

خواهشمند است دستور فرمائید به واحدهای مجری ابلاغ نماید.

سیدمحمدکاظم نائینی

مدیر ای عالی برنامه ریزی

۲۳۲

تاریخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۴

شماره ۲۳/۳۶۴۹

پیوست

بیت عالی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی

حداقل و حداکثر واحدهای درسی در مقاطع مختلف آموزش عالی
(مصوبات جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ مورخ ۱۳۷۲/۱۰/۲۵ و ۱۳۷۲/۱۱/۹)

شورای عالی برنامه ریزی

شورای عالی برنامه ریزی به پیشنهاد گروههای برنامه ریزی و براساس بازنگری روی برنامههای آموزشی، حذف دروس ناموفق و واحدهای غیر ضرور و ادغام شاخهها در بعضی از رشتههای تحصیلی، حداقل و حداکثر واحدهای درسی مقاطع مختلف آموزش عالی را به شرح زیر تصویب کرد این مصوبات از تاریخ تصویب قابل اجرا است و به موجب آن مصوبات قبلی لغو میگردند.

- ۱- دورههای کارشناسی حداقل ۶۷ و حداکثر ۷۲ واحد
- ۲- دورههای کارشناسی حداقل ۱۳۰ واحد و حداکثر ۱۳۵ واحد (برای رشتههای مختلف فنی و مهندسی حداکثر ۱۴۰ واحد)
- ۳- دورههای کارشناسی ناپیوسته حداقل ۶۵ و حداکثر ۷۰ واحد
- ۴- دورههای کارشناسی ارشد ناپیوسته حداقل ۲۸ و حداکثر ۳۲ واحد (که از این تعداد ۴ تا ۱۰ واحد اختتامی به پایان نامه دارد).
- ۵- دورههای کارشناسی ارشد پیوسته حداقل ۱۷۲ و حداکثر ۱۸۲ واحد
- ۶- دورههای دکتری Ph. D. حداقل ۴۲ و حداکثر ۵۰ واحد (که از این تعداد ۱۶ تا ۲۰ واحد می تواند اختتامی به رساله داشته باشد).

در این صورت:

الف: گروههای برنامه ریزی موظف اند کلیه برنامههای مصوب رشتههای مربوط به خود را بررسی کرده و با حذف واحدهای غیر ضرور، سقف واحدها را در مقاطع مختلف تحصیلی به سطح تعیین شده فوق کاهش دهند.

ب: این تقابیل واحدها و برنامههای جدید برای دانشجویان ورودی سالهای تحصیلی ۱۳۷۲-۷۳ و بعد از آن قابل اجرا است.

ج: دانشجویان ورودی قبل از ۱۳۷۲ نیز میتوانند وضعیت تحصیلی خود را با برنامه جدید تطبیق دهند، در این صورت تطبیق واحدها و دروس با برنامههای جدید حسب مورد بر عهده شورای آموزشی گروه یا کمیته تحمیلات تکوینی مؤسسه ذیربط است.

رای صادره در جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی در خصوص تقلیل واحدهای درسی در مقاطع مختلف تحصیلی صحیح است به هر طریقی اجرا گذارده شود.

دکتر سید محمد رضا هاشمی گلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت: معاونت محترم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی
معاونت محترم وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
و رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی
خواهشمنداست به واحدهای مجری ابلاغ فرمائید.

سید محمد کاظم نائینی

مدیر شورای عالی برنامه ریزی

۲۱۹